

2021-01-28
Ju2021/00356**Justitiedepartementet**Migrationsverket
601 70 Norrköping

Uppdrag till Migrationsverket att förbereda införandet av en obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Migrationsverket att förbereda införandet av en obligatorisk samhällsintroduktion senast den 1 oktober 2021.

I uppdraget ingår att ta fram ett förslag på hur samhällsintroduktionen ska utformas. Samhällsintroduktionen föreslås motsvara en heldags muntlig information och lämnas så kort tid som möjligt efter att en ansökan om asyl har registrerats. Den ska tillhandahållas till alla asylsökande över 15 år.

I uppdraget ingår även att ta fram ett förslag på ett skriftligt material som ska ges till barn under 15 år och ensamkommande barn. Den skriftliga informationen ska vara anpassad till asylsökande barn i familj och ensamkommande barn och motsvara den muntliga information som lämnas i samhällsintroduktionen.

Bakgrund

Migrationsverket fick med anledning av den sakpolitiska överenskommelsen mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna (punkt 40) i april 2020 i uppdrag att planera för och utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbereda inför ett genomförande av obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande (Ju2020/01481/SIM).

I Migrationsverkets redovisning av uppdraget som inkom till regeringen den 29 juli 2020, utgick myndigheten från att samhällsintroduktionen skulle ges under två-tre heldagar. I regeringens budgetproposition för 2021 föreslås en

utökad samhällsintroduktion för asylsökande motsvarande en heldag. Migrationsverket ska i sitt förslag till regeringen utgå från denna omfattning.

Närmare om uppdraget

Signalerna från samhällets sida ska vara tydliga kring att samhällsintroduktionen är en obligatorisk del av asylprocessen. Samhällsintroduktionen ska som utgångspunkt lämnas muntligt till den asylsökande på plats i Migrationsverkets lokaler, men kan kombineras med undervisning på distans, digitala självstudier och gruppdiskussioner. Innehållet i samhällsintroduktionen omfattar flera olika områden. Befintliga digitala lösningar och ny teknik som kan fungera som ett komplement till den muntliga informationen bör därför särskilt beaktas, till exempel i de delar där det kan finnas behov av ytterligare fördjupning.

Utgångspunkten ska vara att kvinnor och män ska ha lika förutsättningar att kunna delta. Barntillsyn ska erbjudas i nära anslutning till den lokal där samhällsintroduktionen genomförs.

Samhällsintroduktionen ska i lämplig omfattning innehålla information om asylprocessen, livet i Sverige, svensk lagstiftning, demokrati, normer och värderingar.

Vid framtagandet av informationsmaterialet till asylsökande barn under 15 år i familj och till ensamkommande barn ska möjligheten att använda digitala verktyg såsom exempelvis applikationer för smartphones övervägas. Informationen, både den till barn i familj och den till ensamkommande barn, bör särskilt betona frågor om barns rättigheter, jämställdhet, hedersrelaterat våld och förtryck, könsstymning och barnäktenskap. Den bör även innehålla information om stödinsatser för våldsutsatta barn och unga.

För ensamkommande barn ska informationen ges antingen under det fördjupade ansökningssamtalet eller vid ett annat sådant individuellt samtal. Ensamkommande barn ska vid detta tillfälle också få sådan anpassad och relevant skriftlig information som behandlar asylprocessen, livet i Sverige, svensk lagstiftning samt demokrati, normer och värderingar och som bygger på samma innehåll som samhällsintroduktionen.

Samhällsintroduktionen ska utgå ifrån följande innehåll:

- **Asylprocessen:** Handläggningsmomenten i prövningen av ansökan hos Migrationsverket och domstolarna, praktisk information om boende under asyltiden, återvändande samt ekonomiskt bistånd. En genomgång bör ske av såväl asylsökandes rättigheter som skyldigheter. Informationen bör förbereda asylsökande både inför eventuellt uppehållstillstånd och eventuellt återvändande. I detta sammanhang bör sökande få information om bifalls- respektive avslagsstatistik för olika medborgarskap samt praktisk information kring självmant återvändande respektive återvändande med tvång.
- **Livet i Sverige:** Boende, skola, arbetsliv, hälso- och sjukvård, apoteksservice, brandskydd, larmnummer till polis och räddningstjänst, samt information om annan samhällsservice. När det gäller boende bör särskild vikt fästas vid reglerna om eget boende för asylsökande (EBO). Information om integration, etablering och bosättning bör även inbegripa information om tidiga insatser för asylsökande, Arbetsförmedlingens etableringsprogram och information om hur kontakt tas med olika aktörer som tillhandahåller utbildningsinsatser, inkl. civilsamhällets insatser.
- **Svensk lagstiftning:** Rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället, barns rättigheter, jämställdhet, rättigheter för hbtq-personer, samtyckeslagstiftningen, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck (inkluderat information om stödinsatser för våldsutsatta kvinnor och barn), månggifte, könsstympning, barnäktenskap samt rasism (såsom antisemitism, afrofobi, islamofobi) och liknande former av fientlighet.
- **Demokrati, normer och värderingar:** Vad som är utmärkande för den svenska demokratin, individens fri- och rättigheter (religionsfrihet, föreningsfrihet och yttrandefrihet m.m.), former för demokratiskt inflytande, öppenhet, jämställdhet, jämlikhet, allas lika deltagande på arbetsmarknaden, skydd mot diskriminering och kränkande särbehandling samt krav för medborgarskap och medborgarskapstest.

Myndigheten ska även särskilt beakta och nyttja möjligheten att finansiera material, förstudier och annat förberedelsearbete med hjälp av medel från asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Uppdraget ska genomföras i samverkan med Länsstyrelsen i Kalmar län. Migrationsverket bör även vid behov inhämta synpunkter från andra berörda myndigheter och aktörer, till exempel Länsstyrelsen i Östergötlands län (nationella kompetensteamet) som har särskild kompetens avseende hedersrelaterat våld och förtryck.

Migrationsverket ska hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 28 april 2021.

En utvärdering av tillhandahållandet av samhällsintroduktionen ska ske under 2023. I utvärderingen ska särskilt deltagandegrad och möjligheten att förmedla angivet innehåll i förhållande till angiven tid motsvarande en heldag följas upp.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Amanda Björklund

Kopia till

Arbetsförmedlingen

Folkbildningsrådet

Jämställdhetsmyndigheten

Länsstyrelserna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Polismyndigheten

Sveriges Kommuner och Regioner